FORVENTNINGS- OG OPLEVELSESKORT

"FØR OG EFTER" - DEN KUNSTNERISKE OPLEVELSE

Velkommen til dette materiale som henvender sig lærere og deres elever, som deltager i en kunstnerisk oplevelse eller et kunstnerisk forløb på skolen.

Materialet er tænkt som et enkelt redskab til lærere og elever med det formål at skabe dialog om kunst: udtryk, former, muligheder og betydning. Det er vores håb, at materialet kan rammesætte et refleksions- og læringsrum i tilknytning til en kunstnerisk oplevelse, med afsæt i følgende to præmisser:

1. Der er ingen rigtige og forkerte svar. Børn og unge er kompetente kunst- og kulturbrugere, og er derfor selv eksperter på svarene.

2. "Uenighedsdemokrati" er værdifuldt. Oplevelser med kunst fører ikke nødvendigvis til enighed – men det at høre om andres synspunkter kan skærpe ens egen oplevelse og give erkendelser af, at verden er mangfoldig.

Materialet kan anvendes i klassen til at "udvide" den enkelte, kunstneriske oplevelse og kan samtidigt bruges til at perspektivere den faglige undervisning på nye måder.

Materialet er udviklet af Levende Musik i Skolen, Teatercentrum og Dansehallerne i samarbejde med lærere i regi af ordningen Kulturpakker (www.kulturpakker.dk). Det kan dog frit benyttes i forbindelse med kunstneriske oplevelser generelt.

Materialet består af

- Introduktion til materialet – formål og tankerne bag – mål i relation til Fælles Mål
- Brugervejledning til læreren/den voksne
- Materialet:
  - Forventningskort, som bruges inden oplevelsen
  - Oplevelseskort, som bruges efter oplevelsen
- Øvrigt materiale til inspiration

Vi ønsker jer god fornøjelse!

KULTURPAKKER

INTRODUKTION TIL MATERIALET

KORT BESKRIVELSE

Forventningskortene er tænkt som en hjælp til at strukturere en proces, hvor elevernes undren og forforståelse kommer i centrum. Ved hjælp af åbne spørgsmål (uden svar indbygget) til det, de skal opleve, får eleverne mulighed for at udtrykke sig, reflektere og ikke mindst lytte til andres svar.
Refleksionskortene er et efterbehandlingsredskab, og er, som forventningskortene, en struktureret proces med åbne spørgsmål. Her kan der arbejdes i små grupper eller i par således, at der skabes mulighed for dialog.

MÅLGRUPPE

Materialet henvender sig til alle klasser i grundskolen. Der skelnes i opgaverne mellem elever, der kan læse og skrive og elever, der endnu ikke kan læse og skrive.

TIDSFORBRUG

I skal forvente i klassen at bruge tid både før og efter deltagelsen i det kunstneriske forløb. Vi anbefaler, at der afsættes 30-45 min. til forventningskortene og 45 min. til oplevelseskortene.
Dertil kommer, at du som lærer skal bruge lidt tid på at udvælge og printe spørgsmål på forhånd.

MÅL MED MATERIALET

OVERORDNEDE FORMÅL

De overordnede formål den samlede "pakke" med forventningskort, kunstnerisk oplevelse og oplevelseskort er, at lærere og elever

- får stimuleret deres alsidige udvikling gennem en kunstnerisk oplevelse
- får strukturerede måder at reflektere over og italesætte kunstneriske oplevelser
- erkender, at der er mange forskellige måder at opleve kunst på

Relationen til de skolefaglige Fælles Mål er beskrevet på den efterfølgende side.

RELATION TIL FÆLLES MÅL

Målene relaterer sig til den samlede "pakke" med forventningskort, kunstnerisk oplevelse og oplevelseskort. Det nedenstående skema gælder for alle alderstrin, men vi har eksemplificeret med 3. – 4. klasse. Begrebet "tekst" anvendes her i betydningen "det kunstneriske produkt" (forestilling/koncert/...).

FAG: DANSK	VIDENS- OG FÆRDIGHEDSMÅL
KOMPETENCEOMRÅDE: FORTOLKNING ***(gennemgående på alle alderstrin)*** Kompetencemålet, der (lidt differentieret formuleret) handler om, at eleverne kan forholde sig til almene temaer og kultur gennem undersøgelse og diskussion af æstetiske tekster. **Læs mere:** http://www.emu.dk/omraade/gsk-l%C3%A6rer/ffm/dansk/1-2-klasse/fortolkning	***Oplevelse og indlevelse*** Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers. Ex på læringsmål: Eleven kan vurdere stemningen i oplevelsen og begrunde med eksempler. ***Fortolkning*** Eleven kan forklare sin tekstforståelse. Ex på læringsmål: Eleven kan sætte ord på dele af oplevelsen og vurdere virkningen. ***Vurdering*** Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning. Ex på læringsmål: Eleverne kan formulere sig om deres oplevelse for en gruppe og indgå i dialog om gruppens forskellige oplevelser.
OMRÅDE: ELEVENS ALSIDIGE UDVIKLING	
Læs mere: http://www.emu.dk/modul/elevernes-alsidige-udvikling	Eleven får lyst til at lære mere. Eleven har mulighed for at lære på forskellige måder Eleven har mulighed for at lære sammen med andre
OMRÅDE: ELEVENS SPROGLIG UDVIKLING	
Læs mere: http://www.emu.dk/modul/sproglig-udvikling-intro	Eleven udvikler sit ordkendskab, herunder faglige begreber, der hjælper eleverne til at få et godt overblik over det faglige stof. Eleven arbejder med teksters formål og struktur, der både retter sig mod det mundtlige og skriftlige sprog.

BRUGERVEJLEDNING

KOM GODT I GANG – HVORDAN BRUGER I KORTENE

Hent kortene på www.kulturpakker.dk

Kortene ligger, så de efter behov enten kan printes og klippes ud til den enkelte elev eller blæses op på smart board til brug i plenum.

Til elever, der kan læse, printes siderne med kortene ud, hvorefter de klippes fra hinanden, så der er ét spørgsmål pr kort.

Til elever der ikke kan læse, kan du som lærer vise et kort/spørgsmål på smart boardet og læse det højt, hvorefter eleverne kan svare enten med kroppen, tegning eller mundtligt i plenum – jvf. nedenstående vejledning.

For begge målgrupper gælder det, at du som lærer vælger, hvilke spørgsmål, der er relevante for netop denne klasse. Der er desuden mulighed for at formulere egne spørgsmål på de blanke kort.

Elever, der selv skriver deres refleksioner, kan enten skrive på bagsiden af det printede kort, i et hæfte eller på andet papir.

Vi anbefaler, at du som lærer også afprøver forventnings- og oplevelseskort mens dine elever er i gang.

ÅBN FOR REFLEKSIONSPROCESSEN

Der er flere muligheder for, hvordan eleverne kan besvare eller reflektere over spørgsmålene.

- Med kroppen: Fx skabe kropsbilleder.
- Med tegning: Fx tegne eller male billeder.
- Med mundtligt sprog: Fortælle hinanden om tankerne.
- Med skriftsprog: Skrive tankerne ned.

Se mere under fremgangsmåde i det næste afsnit.

HVIS ELEVER GÅR I STÅ

Som lærer kan du understøtte elever, der går i stå i deres refleksion ved fx at stille understøttende spørgsmål, såsom:

- Hvad har du ellers oplevet, som minder om dette?
- Tænk på en ting, som du lagde særligt mærke til under koncerten/forestillingen… (en bestemt person, en bevægelse, et instrument, et ord, en følelse, en lyd,…)
- Hvad får titlen dig til at tænke på?

Du kan også inddrage eksempler fra andre elever, som kan komme med deres bud i plenum, som inspiration til andre.

FREMGANGSMÅDE MED ELEVER,

DER ENDNU IKKE HAR UDVIKLET LÆSE- OG SKRIVEFÆRDIGHEDER

FASE 1
INDIVIDUEL REFLEKSION

Denne fase benyttes både ved forventningskort (FØR) og oplevelseskort (EFTER).

- Vælg selv som lærer, hvilke spørgsmål fra kortene, du gerne vil have i spil. Der er desuden mulighed for at formulere nye spørgsmål på de blanke kort.
- Start evt. med at få lidt gang i kroppen, fx ved at man (hele klassen) rejser sig, trækker vejret dybt og strækker sig. Når I har bevæget kroppen lidt – ca. fem minutter- sætter alle sig igen.
- Vis plakat, flyer eller billede fra oplevelsen, og/eller læs beskrivelsen af oplevelsen op for klassen.
- Forbered eleverne på processen: At de først skal tænke hver for sig i ca. 1 minut over spørgsmålet og derefter udtrykke deres tanker. Som lærer kan du selv vælge, om alle skal udtrykke det på samme måde (fx med tegning, vise med kroppen eller fortælle det højt), eller om man selv kan vælge.
- Bed nu eleverne være helt stille- evt. hvor de ligger hen over bordet/sidder med lukkede øjne - og forbered dem på, at de skal forholde sig individuelt til et eller flere spørgsmål.

- Stil spørgsmålet/spørgsmålene fra kortet i plenum. Når eleverne har tænkt et minut med lukkede øjne, bedes de om at åbne øjnene – og huske de tanker, de netop har haft.
- Brug derefter tid på, at de individuelt giver udtryk for deres forventninger/oplevelser
  - o - med tegning, enten på et kæmpe fælles stykke papir, eller individuelt
  - o eller ved at skabe et antal kropsskulpturer ud fra deres tanker.
- Herefter kan eleverne to og to skiftes til at fortælle om deres tegning for hinanden/vise deres kropsskulptur/fortælle om deres tanker. Den ene viser/fortæller i 1 minut, mens den anden udelukkende lytter. Derefter bytter de rolle.

FASE 2
DIALOG

Denne fase benyttes kun ved oplevelseskortene (EFTER)

- Efter den kunstneriske oplevelse gentages fase 1, men med afsæt i oplevelseskortene i stedet for forventningskortene (du vælger selv spørgsmålene).
- Herefter er der fælles refleksion ud fra et af spørgsmålene (vælg selv).

HUSK PAPIR OG FARVEBLYANTER, HVIS DER SKAL TEGNES.

FREMGANGSMÅDE MED ELEVER,

SOM HAR LÆSE- OG SKRIVEFÆRDIGHEDERNE I ORDEN

FASE 1
INDIVIDUEL REFLEKSION

Denne fase benyttes både ved forventningskort (FØR) og oplevelseskort (EFTER)

- Vælg selv som lærer, hvilke spørgsmål fra kortene, du gerne vil have i spil. Der er desuden mulighed for at formulere nye spørgsmål på de blanke kort.
- Vis plakat, flyer eller billede fra oplevelsen, og/eller læs beskrivelsen af oplevelsen op for klassen.
- Forbered eleverne på processen: At de først skal tænke hver for sig i ca 1 minut over spørgsmålet og derefter udtrykke deres tanker på skrift. Brug et enkelt spørgsmål som eksempel.
- Bed eleverne være stille i et minut- evt. hvor de ligger hen over bordet- og bed dem forholde sig til spørgsmålet i eksemplet.
- Lad derefter eleverne sætte sig enkeltvis med deres kort/spørgsmål og lad dem svare på dem skriftligt – ca. 10 minutter.
- Lad eventuelt eleverne gå sammen to og to eller i små grupper og fortælle hinanden om deres refleksioner. Her er det vigtigt, at én viser/fortæller i 1 minut, mens den anden/de andre udelukkende lytter. Derefter bytter de rolle.

FASE 2
DIALOG

Denne fase benyttes kun ved oplevelseskortene (EFTER).

- Efter den kunstneriske oplevelse gentages fase 1, men med afsæt i oplevelseskortene i stedet for forventningskortene.
- Lad eventuelt eleverne gå sammen to og to eller i små grupper og fortælle hinanden om deres refleksioner. Her er det vigtigt, at én viser/fortæller i 1 minut, mens den anden/de andre udelukkende lytter. Derefter bytter de rolle.
- Saml op i plenum og stil eventuelt et helt nyt spørgsmål, som trækker elevernes opmærksomhed/svar et andet sted hen (eks. ind i et aktuelt fagområde).

FORVENTNINGSKORT TIL ELEVER

(FØR OPLEVELSEN)

Oversigt over forventningskort - find printvenlige eksemplarer i filen med forventningskort.

FORVENTNINGSKORT

Hvad tænker du på, når du hører ordet teater, musik eller dans?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, der gemmer sig bag titlen på oplevelsen?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSKORT

Hvad kommer du til at tænke på, når du ser plakat/billede fra forestillingen/koncerten?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du, du skal opleve?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSKORT

Hvad tror du kommer til at ske?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSKORT

Hvad kommer du mon til at
Se?
Høre?
Mærke?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT TIL ELEVER

(EFTER OPLEVELSEN)

Oversigt over forventningskort - find printvenlige eksemplarer i filen med oplevelseskort.

OPLEVELSESKORT

Hvad gjorde størst indtryk på dig?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Beskriv, hvad du undrede dig over ved oplevelsen.

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvad fik oplevelsen dig til at tænke på?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvad ville du gerne se/høre mere af?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvad så du?
Hvad hørte du?
Hvad mærkede du?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvilke situationer/ting fra din hverdag får oplevelsen dig til at tænke på?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvad giver oplevelsen dig lyst til at gøre?

KULTURPAKKER

OPLEVELSESKORT

Hvad vil du huske fra oplevelsen?

KULTURPAKKER

FORVENTNINGSSPØRGSMÅL TIL LÆRERE (FØR OPLEVELSEN)

- Hvilke forventninger har du til oplevelsen?
- Hvad kommer du til at:
  Se?
  Høre?
  Mærke?
- Hvad håber du at oplevelsen bidrager med i fht dine elever?
- Hvad håber du oplevelsen bidrager med i din undervisning?

OPLEVELSESSPØRGSMÅL TIL LÆRERE (EFTER OPLEVELSEN)

- Hvad gjorde størst indtryk på dig?
- Var der noget, der undrede dig?
- Hvad fik oplevelsen dig til at tænke på?
- Hvad har oplevelsen inspireret dig til? // Giver oplevelsen dig lyst til at gøre nogle bestemte ting?
- Hvordan har oplevelsen bidraget til elevernes faglige forståelser
- Hvordan har oplevelsen bidraget til din undervisning?

ØVRIGT MATERIALE TIL INSPIRATION, NÅR DER ARBEJDES MED KUNSTNERISKE OPLEVELSER

Dansetid!
www.dansetid.dk

Teateroplevelser
www.teatercentrum.dk/teateroplevelser_med_boern_og_unge.asp

Workshops/Scenekunstfaglige tilbud
www.teatercentrum.dk/scenekunst-og-undervisning.asp

Dette materiale er udviklet af
Katrine Hüttemeier, Anna Katrine Korning og Ulla Gad i regi af Kulturpakker med inspiration fra flere forskellige materialer, herunder Teateroplevelser.
Tak for sparring til Rikke Mandrella og Kirsten Andkær Petersen.
Layout af Mie Frydensbjerg, vandand design.
Fotos: Kulturpakker, Teatercentrum Levende Musik i Skolen og Dansehallerne.